

BRAĆA „HRVATSKOG ZMAJA“.

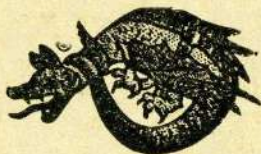
— SVESKA XVII. —

STJEPAN ŠIROLA:

GAJEV SPOMENAR.

ZBIRKA ORIGINALNIH I PREVEDENIH ZAPISAKA
IZ GAJEVA SPOMENARA IZ G. 1834. S KRATKIM
== BIOGRAFIJAMA GAJEVIH PRIJATELJA. ==

PREŠTAMPANO IZ „PROSVJETE“.

== ZAGREB 1910. ==
TISAK ANTUNA SCHOLZA.

BRAĆA „HRVATSKOGA ZMAJA.“

SVESKA XVII.

STJEPAN ŠIROLA:

GAJEV SPOMENAR

ZBIRKA ZAPISAKA ==
IZ SPOMENARA
Dra. LJUDEVITA GAJA.

PREŠTAMPANO IZ „PROSVJETE“.

ZAGREB 1910.
TISAK ANTUNA SCHOLZA.

Ostogodišnjici velikih umova, velikana i narodnih vodja pišu se knjige, pjevaju se pjesme, priređuju slave, akademije i na mnogostruki način oživljava uspomena na narodnoga miljenika.

I hrvatski je narod dostojno i časno proslavio stotu obljetnicu narodjenja hrvatskoga preporoditelja dra. Ljudevita Gaja krasnim slavljem u njegovom rodnom gnijezdu, kičenoj Krapini, u srcu milovidnoga hrvatskoga Zagorja. Na kući pako, u kojoj je Ljudevit Gaj stisnuo svoje umorne oči, podigla su „Braća Hrvat. Zmaja“ uz sudjelovanje građanstva grada Zagreba prošle godine časnu spomenploču.

Jugoslavenska akademija izdala je pisma Ljudevitu Gaju, što ih je sabrao marni Dr. Velimir Deželić s vjekopisom velikoga našega preporoditelja, a u „Prosvjeti“ je priopćena krasna studija Dra. V. Deželića, u kojoj je kritičkim okom prikazan rad i djelovanje ovoga zaslužnoga Hrvata na prosvjetnom i političkom polju mile i drage otadžbine naše.

Kod svih kulturnih naroda čuva se svaka ma i najmanja uspomena narodnih miljenika i velikana, pa je u redu, da se to čini i u nas Hrvata. Štujmo uspomenu naših slavnih predaka, jer „na prošlosti — budućnost se snuje“ . . .

Dobrotom unuka slavnoga Gaja, moga pobratima Svetoslava pl. Gaja, ml. došao sam do originalnih zapisa znamenitih Gajevih savremenika, koji su bilježili u

njegov spomenar svoje tople želje i osjećaje ljubavi za oca naših preporoditelja. Česki su to prijatelji Gajevi i u svom lijepom jeziku napisali su oni u Gajev spomenar svaki po koju vatrenu rečenicu.

Da se ta lijepa uspomena ne izgubi i otme zaboravi, prevedene su te bilješke i spomenarke na hrvatski jezik, pa ih u ovom člančiću priopćujem zajedno s bilješkama, koje čuva i sabire unuk slavnoga djeda — pobratim moj Svetoslav.

Možda će i te spomenarke danas sutra koristiti kojemu piscu kulturne povijesti Hrvata, kada nas i ne bude više na životu. Nema ih mnogo, ali držim, da ne će biti izlišno, ako se priopće i otmu zaboravi.

Iz Gajeva spomenara vadimo i priopćujemo ovo nekoliko zapisaka, neka su na slavu velikomu Gaju! — —

Bilješke potječu od veće česti iz god. 1.834., kad je Gaj boravio u Českoj — mjeseca lipnja i srpnja. Najviše mu upisaše svoje spomenarke praški prijatelji, koji su našega slavnoga Ilira vanredno poštivali i ljubili radi njegova rodoljubna nastojanja, da probudi i uzdigne svijest hrvatsku u ono doba, gdje je luč narodne svijesti sve više gasla i malo ne utrnula.

Nema dvojbe, da je naš slavni Gaj putovao u svome organizatorskomu poslu, a svjedoči nam to i potpis Vacc-lava Š p i n k e, koji bijaše onda ravnatelj kneževske nad-biskupske tiskare u Pragu. I s njime je Gaj dogovarao i proučavao, kako da što praktičnije uredi svoju knjigotiskarnu.

U saobraćaju s najvidjenijim ljudima onoga doba, mogao je samo slavni naš prvak crpsti pobude i sabirati savjete, kako da pristupi poslu, koji je svojom željeznom voljom i ustrajnim marom izveo tako, da je mogao svemu svijetu kliknuti gromkim glasom:

„Još Hrvatska nije pala!“ . . .

Različni Slowani twáři i mrawem, se milujte co
bratři, Weškery neb jediná wás syny matka zowe.

Na Kowáni dne 19. Čerwna 1834.

Karel Winařický
farář.

Slaveni, prem različni vanjštinom i običajima, ljubite
se kao braća, jer sve vas kao sinove jedna majka zove.

Na Kováni, dne 19. lipnja 1834.

Karel Vinařický
župnik.

*

Karel Alojs Vinařický velezaslužni je pisac
česki, buditelj duha narodnoga u doba pomladjene literature
češke. Rodio se 24. siječnja 1.803. u Slanem, a umro je
3. veljače 1.869.

Iznajprije se posvetio filozofskim naukama (1.818),
ali je g. 1821. stupio u teologiju, koju je svršio g. 1825.
Kako bijaše premlad, zadržali ga u biskupskoj kancelariji.
G. 1829. imenovan bi tajnikom biskupa Chlumczanskoga.
Drugovao je sa najvidjenijim češkim učenjacima i književ-
nicima. Već g. 1828 osnovao je „Časopis pro katolicke
duhovenstvo“, koji je uređivao sve do g. 1860. Oko g.
1833. sastavio je s Jungmanom spomenicu, u kojoj je
istupio na odbranu materinskoga jezika. Na 24. aprila 1833.
postao je župnikom u Kovanu. Tu je stao obilno knji-
ževno raditi. Preveo je Virglovu Eneidu i mnogo klasičnih
stvari, a dao se i na pisanje školskih knjiga. God. 1.868.
imenovan bi prisjednikom duhovnog stola, a na 24. jula
1870. postaviše mu na rodnu kuću — spomen-ploču.

Od njegovih mnogobrojnih književnih djela spomi-
njemo: Zpěv pastyrsky, Prag 1833. — Pana Bohuslava
Hastištejného z Lebkovic, Prag 1836. — Česka abeceda
(1838.) — Perli posvátné J. L. Pirkera (1840.). — Kytka
basniček (1842.). — Druga kytka (1845). Varyto a lyra,
basne a písné (1843.). — Slabikar a prvi čítanka pro
katolycké skoly. Poznati su njegovi svečani spisi: Hlasy

vlastencu (Glasovi rodoljuba); Hlasy uzernych Cechu (Glasovi vjernih Čeha), posvećeni kraljevskim slavama i mn. dr.

*

Mužné mečem — jazykem práv naroda swého my hájme,
Wohních trum swobody sawme Prometheowych.
Srdce, rozum bratrů naplúnj z nich lesk přemilostný,
A z nich sypte se tež pomsty na chýše wrahůw.

Swému otěnému příteli p. Ludwikowi Gaoywi
na památku napsal
Fr. L. Čelakowský.

W Praze 22. Čerwna 1834.

Muževno, mačem i jazykom branimo prava svojeg naroda,
Prijestolje slobode postavimo u watru Promethea.
Srce, razum braće napuni iz nje sjaj predobrostivi,
I iz nje sipajte takodjer osvete na domove ubojica.

Svojem cijenjenom prijatelju g. Ljudevitu Gaju
na uspomenu napisao

Fr. Lad. Čelakovský.

U Pragu, 22. lipnja 1834.

*

Ladisl. Franjo Čelakovský, česki pjesnik i filolog, rođen 7. marta 1799. u Strahonicu, umro 5. augusta 1852. u Pragu. Študirao je od 1817.—21. u Pragu i Linzu filozofiju. Živio je bijedno uzdržavajući se od instrukcija i korektura nekih novina. Kasnije postane učiteljem českog jezika na praškoj univerzi. No morade odstupiti, zbog prijateljskih izjava u prilog Poljacima za vrijeme poljskog ustanka. G. 1842. postane prof. slaven. filologije u Breslavi. Od g. 1849. docirao je u istom predmetu na praškoj univerzi.

Čelakovský započne svoj literarni rad 1822. sa „Smišene básně“, i „Slavenske pučke pjesme“.

Najznatnija su mu djela „Odjek ruskih pučkih pjesama“, „Odjek českih pučkih pjesama“, „Růže stolisté“. Prevodio

je Herderov „Blätter der Vorzeit“, Goetheovu „Die Geschwister“, Scott „The lady of the lake“.

Od lingvističnih i literaturnopovjesnih djela je osobita zbirka poslovice „Mudroslovi naroda slovanského v pri-slovich“. Zatim „Predavanje o komparat. slavenskoj gramatici“, „Poetična djela“, „Predavanje o početcima kulture i literature slavenske gramatike“. Potonja su 3 djela izdana iza njegove smrti.

Matica Česka izdala je g. 1853. njegovo: Čteny o srovnavaci jeziku slovanskyh, pa Čteny o počatcih dějin vzdělanoty narodu slovanskyh do XI. stol. i t. d.

*

Pozdraw každého co bratra,
W němž obihá krew slowanská.

W Praze, 24. Čerwna 1834.

Jos. Wl. Franta.

Pozdravi svakog, u kojem kola
krv slavenska, kao brata.

U Pragu, 24. lipnja 1834.

Jos. Wl. Franta.

*

Josip Franta, kao književnik pod imenom Sumawský, jezikoslovac, rođen u Polinu 27. novembra 1796., umro 22. decembra 1857. Posvetio se isprva teologiji, no iza 2 god. počne se isključivo literaturom baviti. 1848. bio profesorom českog jezika na praškoj gimnaziji. No 1850. pusti to mjesto.

Kao književnik djelovao je dijelom na području jezikoslovja, djelomice kao pedagog, pa je za slavensko jezikoslovje mnogo uradio.

Osim mnogobrojnih članaka i člančica, napisao je i lijepih djela, kao:

„Zastaréle formy českého slovesa vysvětlene“, „Otčenaš slovenský ne čtyrech nařečich“, „Libušin sud“, „Česko

njemecki slovník“, Jazyk slovanský čili mystenky o všeslovanskem písemním jazyce i dr.

Svršavao je njemačko slavenski leksikon, gdje bi svi slaven. dialekti bili zastupani, kad ga u dobi od 61. god. zateče smrt.

*

Národy nehasnau
Dokud yazyk žiye,
Magj bytnost yasnau;
Ale gako zmiye
Cizota se wiye
Kde proñ city hasnou:
Duch i sláwa huiye.

W Praze 24. čerwna 1834.

Panu Ludwitowi Gaji
Hanka.

Narodi ne propadaju,
dok im jezik žije —
imadu očito bivstvovanje.
Ali kao zmija
tudjinština se šulja;
Gdje za nj' čustva gasnu,
duh i slava gnije.

U Pragu, 24. lipnja 1834.

Gospodinu Ljudevitu Gaju
Hanka.

*

Vjenceslav H a n k a (* 10. juna 1791. † 12. januara 1861.), bijaše g. 1818. kustos českoga muzeja. Osim mnogobrojnih rasprava, što ih je priopćio u „Časopisu českoga muzeja“, napisao je i izdao mnoga znamenita djela. Spominjemo samo neka: Kurze Geschichte der slawischen Völker, Prag 1818. — Altböhmische Lieder, Prag 1817.— 1823. u 5 svezaka. — Das altrussische Heldengedicht „Igor“ mit böhmisch. Uebersetzung und Vorrede in bohm.,

russischer, polnischer und serbischer Sprache, Prag 1821. — Böhm. Grammatik, nach Dobrovsky, Prag 1822. — Deutsch-böhmischer Wörterbuch, von Dobrowski angefangen, von Puchmayr fortgesetzt und von Hanka beendet, Prag 1821. — Polnische Grammatik, Prag 1839. — On je izdao poranjski Kodex pod imenom: „Sazawo-Emantinum Evangelium“ u izvornom tekstu u Pragu g. 1846., te za bolje razumijevanje toga djela napisao raspravu: „Altslawische Kirchensprache“ (1846). Osnovao je i političko društvo „Slovanska lipa“. Od god. 1848. predavao je u praškom sveučilištu slavenske jezike.

*

Neznali sme, že my wespól bratří,
Neb nás moený osud razdwojil,
Neznali co přirodan nám patří,
Hrozný spánek ten nas ukojil.

A wšak moená jesti bratrů láska,
Mocnější než okolnosti saud;
Její opět sjednotí nás páska,
Že zas k tělu půjde každý aud.

Rekni, až tam oo swé přijdeš wlasti:
„At san zdráwi naši bratrowé!“
A pak otcůw hrob tan potěš slastí,
A mluw: „Jedni sau již synowé!“

W Praze 24. Čerwna 1834.

Slawomir Tomiček.

Nismo znali, da smo zajedno braća,
jer nas moćna sudbina razdvojila,
ne znadosmo, što po prirodi nam patri,
u grozan san uljuljani.

Ali snažna je bratska ljubav,
snažnija nego udes okolnosti,
njezin ponovno nas spoji vez,
da k tjelu ide opet svako udo.

Reci, kada u svu domovinu dodješ,
„Nek zdravstvuj naša braća“!
A onda grčb oca tim utješi
i reci „Sjedinjeni su već sinovi“.

U Pragu, 24. lipnja 1834.

Slavomír Tomiček.

*

Slavomír Jan Tomiček (* 1806 u Branné u Jilemnice, † 1866. u Pragu). Svršiv gimnazije podje da studira u Prag filozofiju. Tu se sprijateljio s Frantom Šumanskym i dr., koji su ga predobili, da se posvetio literaturi. Pisao je u „Čechoslavu“ i drugim časopisima.

Mnogo je napisao članaka za narod. „Známky dávné vzdělanosti národů“ 1834. „Dě je Angeličke země“ 1849. „Dě je Španélske“ 1850. „Obrazi světa“ 1846.

Kad je bio imenovan suplentom českoga jezika na praškoj universi, učio je mnogo i nije ni dospio svih filoloških istraživanja napisati. Prevodio je s ruskoga Turgenjevljevog „Biryuka“. Napisao je mnogo zabavnih i poučnih članaka za narod.

*

Vlasti ku slavě si vol žiti a mřiti
Dobře vědom že Slovan má hayiti Slavu a yasnost,
Šrdce za narod a vlast, přiroda dát že velí!

V Praze Karlově dne 24. Června 1834.

Kochanému přjteli P. Gayovi
Milostyn Widimský,
Čechoslovan.

Živi na slavu domovine i umri,
svjestan, da Slaven ima braniti Slavu i prosvjetu,
srce za narod i domovinu, priroda, da žrtvuješ, ti kaže.

U Pragu Karlovu, dne 24. lipnja 1834.

Ljubljenom prijatelju g. Gaju
Milostin Widimský,
Čehoslaven.

*

O Slávie má!!

Ty velká svatá Slávů vlasti!! —
Zašly mraky bídy, neshody a psot,
Jimiž bratry různil, mučil vrahů plod:
We Tvé slávě slávu mladý najde rod! —
Zná bratry jižné bratný Čech;
Láska paspol bratry paji
Víc nerůzní Čech se, Horvat, Lech,
I na vschodě naděje nas kojí:
Slunce lásky, vzešlo — krásný Slávům vzejde den
Lásky jasné leskem Slávsky bude svět blažen!
A nad námi se zárě Slávy snese vlasti!!

v Praze dne 25. Čerwna 1834.

Brat. Slovanu p. Ludevitovi Gajovi
Slovan Wáclav Svatopluk Štulec
na památku shledání se v Praze.

O Slavijo moja!

Ti velika sveta domovino Slavena!!
Zapali oblaci bijede, nesloge i stradanja,
kojima braću razdjelio i mučio ubojice plod:
U Tvojoj slavi mladí rod slávu nadje,
Poznaje braću južnu bratski Čeh,
Ljubav zajedno braću spaja
Ne razlikuje se više, Čeh, Hrvat, Leh
I u slogi mi se nalazimo:
Sunce ljubavi izašlo, krasan Slavenima nastane dan
Sjajan čiste ljubavi, Slavenski će blažen biti svijet
i nad nama se žar domovinom Slave diže.

U Pragu, dne 25. lipnja 1834.

Bratu Slavenu, g. Ljudevitu Gaju na uspomenu
sastanka u Pragu
Slaven Wáclav Svatopluk Štulec.

*

Vaclav Svatopluk Štulec, knez i český spisatelj
(* 20. pros. 1844. u Kladuču, a † 9. srp. 1887. u Vy-

šegradu). Od učitelja Jungmana nauči poznavati i ljubiti česku knjigu. Kao veliki prijatelj omladine, pisao je za djecu djela vanredno krasna. „Padesáte bajeh a několik važnějších básničeh pro naše milé maličké“, „Pomněnky na cestách života“, „Několik slov k poctivým lidem“, „Pohled na česky literaturu., vek Karla IV. 4.

„Renan a pravda“, „Uvody o knize Renanově život Ježišuv“. Još danas rado se čitaju njegovi spisi, a kao omladinski pisac, bijaše on uzorom svim piscima one dobe, kad se je i u Českom stala bujnije razvijati književnost.

*

Woysko silno wéwodan, země swobodan.

Na památku dne 26. čerwna 1834*
w Praze napsal
Frant. Palacký.

Vojsci daje jakost vojvoda,
zemlji sloboda.

Na uspomenu, dne 26. lipnja 1834.
u Pragu napisao
Frant. Palacký.

*

Franjo Palacký, slavni česki povjesničar i političar, rođen je 14. juna 1798. u Hotzendorfu u Moravskoj, a umro u Pragu 26. maja 1876. Bijaše sin učitelja; nauke je izučio u Požunu i Beču. God. 1823. došao je u Prag, gdje se je upoznao i sprijateljio sa Dobrovskyjem i Jungmanom. God 1839. primio je uredništvo lista „Zeitschrift des National-Museums“, a imenovan je i zemaljskim historiografom. G. 1848. vidimo ga u saboru u Frankfurtu. Bijaše vodja slavenskoga kongresa i najzad prvak slavenske stranke. G. 1861. bijaše izabran članom gospodske kuće, a god. 1863. istupi u parlamentu kao vodja češko-federalističke stranke.

Od njegovih mnogobrojnih književnih izdanja spominjemo: Počeci češke umjetne pjesme (sa Safarikom,

1818.); — Poštivanje starih českih povjesničara (Prag, 1830.); — Synchronistische Übersicht der höchsten Würdenträger, Landes und Hofbeamten in Böhmen. (1832.); — Dobroskyjev život i djela (1833.); Najstariji spomenici českoga jezika (zajedno sa Šafaříkom, 1840.); Archiv český (1840.—72. u 6. svez.) — Über Formebücher, zunächst in bezug auf böhmische Geschichte (1842.—47.) — Österreichs Staatsidee (1866.) i mn. dr. znamenitih djela.

*

Pracny každý s chuti usilownau
Na národu roli dědičné,
Cesty mohau býti različné,
Genom vůli všickni měgme rownau.

W Karlowých Wařych dne 30. Čerwna 1834.

Přjtelj swemu na památku psal

Pawel Josef Šafařík.

Radi swatko sa ustrajnim zanosom
na rodjenoj grudi naroda; —
putevi mogu biti različiti,
samo volju imajmo svi istu.

U Karlovim Varima, dne 30. lipnja 1834.

Svojem prijatelju na uspomen napisao

Pavel Josef Šafařík.

*

Josip Pav. Šafařík, slavni český učenjak rođ. 13. maja 1795. u Kobelárovu u ugar. komitatu Gömer, umro 26. I. 1861. u Pragu. Študirao je u Kermarku 1810. do 1815. teologiju i za rana sabirao slovačke pjesme i pisao u české novine. 1815. študira u Jeni i filologiju, povijest i filozofiju. (Preveo je Aristofanove „Oblake“, Šilerovu „Mariju Stuard“ na český). 1819. postane ravnatelj gimnazije u Neusatzu. Tu se bavio studijom južno slavenske literature. 1838. preseli se u Prag.

Slijedeće godine sastavi svoje glavno djelo „Slovanske starožitnosti“. 1841 postane kustos praške sveuč. biblioteke. 1848. postane profesor slav. filologije na univerzi. Već slijedeće godine ostavi to mjesto, da se posveti znanstvenom radu i službi u biblioteci. Prem je bio cijenjen u svom radu, radi obiteljskih nepogoda skoči 1860. (23. maja) u Moldavu, no bijaše spašen, ali umre iste godine.

Osim „Starožitnosti slovanske“ napisao je „Počatkove staročeske mluvnice“. „Povijest slavenskih jezika i literaturu“. „Slovanský národopis (Autografija)“. „Památki dřevního písemnictví jihoslovánů“, „Povijest jugoslav. literature“. Njegovi „Sebrané spisy“ izdani su iza smrti po zetu mu Josefu Jirečku.

*

Czas, jak baieczny sfinx pożera wszystkich którzy myśli jego odgadnąć nie umieją, i Słowian pożerał on dotąd, nadal inaczej to będzie, jeżeli sami tak zechcemy.

W Karlsbadzie dn. 30 czerwca 1834. r.

Na pamiątkę napisał
Wacław Alexander Macieïowski.

Vrieme, kao onaj bajoslovan sfinx, proždire sve, koji njegove misli ne znadu pogoditi i Slavene progutavalo do sada i nadalje će valjda tako biti, ako to budemo sami htjeli.

U Karlovim Varima, dne 30. lipnja 1834.

Na uspomenu napisao
Wacław Alexander Macieïowski.

*

Wacław Alexander Macieïowski, glasoviti poljski povjesnik i književnik, rodjen je g. 1793. u Kalvariji u Galiciji, a umro u Varšavi g. 1883. kao profesor prava u varšavskom sveučilištu.

Napisao je: Geschichte der slawisch. Gesetzgebungen

1832.—1838. najprije u 4, a poslije u 6 knjiga. — Geschichte der poln. literatur, — Povijest poljske književnosti (1851.) u 2 sv. Povijest seljačkog ustanka u Poljskoj 1874. i mogo drugih spisa.

*

Brat Slowanu Slovan.

W Prazе 23. Čerwence 1834.

Josef Jungmann.

Slaven Slavenu brat.

U Pragu, 23. srpnja 1834.

Josef Jungmann.

*

Josip Jakob Jungmann rodio se u Hudlitzu u Češkoj 16. jula 1773., a umro u Pragu 14. novembra 1847. Bio je g. 1799. gimnazijski profesor u Leitmericu, a g. 1815. u starogradskom gimnasiju u Pragu, gdje je g. 1834. djelovao i kao prefekt. Na sveučilištu bijaše dekanom od 1828.—1839., a g. 1840. rektorom.

Preveo je Miltonov „Paradise lost“, 2. izdanje u Pragu 1842. — Izdao: Sebrané spisy (Poesija i proza) Prag, 1841. — Slovesnost, Prag 1820. (2. izd. g. 1845.) — Historie literatury i jazika českého, Prag 1835.—1839. u 5 knjiga. Ovim se djelom broji Jungman osnivačem novijeg češkog književnog jezika i literature. — „Jungmanna sebrané drobné spisy“ izlazili u Pragu 1868.—1874. Na stogodišnjicu ovoga slavnoga muža podigao mu narod na trgu Franciškana spomenik od bronca.

*

Jan Skrzynecki przy razłączniu się z Ludwikiem Gay daie mu za manym, ażeby w życiu swoim publicznem i prywatnem starał się jednym Bogu służyć a najwłasciwiej przeto służyć będzie ojezyźnie swoicj.

Dn. 5. go Aug. 1834. w Prazе.

Jan Skrzynecki kod rastanka sa Ljudevitom Gajem daje mu za načelo, da bi u svojem javnom i privatnom životu starao samo Bogu služiti, čime će najbolje i otačbini služiti.

Dne 5. kolovoza 1834. u Pragu.

*

Jan Skrzynecki s pridjevkom Boucza bijaše poljski general. Rodio se u Galiciji g. 1786., a umro je u Krakovu 1860.

Odlikovao se u boju s Rusima, koje je potukao kod Grohova, Walore i Dembe. Kod Ostrolenka.

U Pragu je živio sve do godine 1839.

*

Wáclaw Špinka

ředitel knežecj arcibiskupskí knihtiskárny w Praze
roku 1834.

Wáclav Špinka

ravnatelj kneževske nadbiskupske knjigotiskare u Pragu
godine 1834.

*

Václav Špinka, knjigotiskar i nakladnik (* 13. kolovoza 1797. u Habrechu, † 7. siječnja 1842. u Pragu). Svršivši gimnaziju podje da studira na filozofiji. No onda je pusti i stupi u zavod nadbiskup. knjigotiskare Vetterlové, gdje doskora postade upravitejlem. On je mnogo doprineo razvoju česke literature, a bio je prijateljem svim savremenim českim piscima. 1838. preuzeo je sam tiskaru, pa je izdao bogatu nakladu českih knjiga.

*

Špinka je za cijelo i našega slavnoga dra. Ljudevita Gaja nagovorio, da si osnuje i uredi knjigotiskaru, bude li hotio podići hrvatsku književnost. A on ga je

bez sumnje poslušao, jer znamo, da je otvorio tiskaru, u kojoj su ugledale svijetlo božje mnoga djela hrvatskih književnika.

Stari su naši djedovi bili praktični ljudi, ma da su ih idejali dizali, kao što pjesnika diže vila u nebeske visine. Cijelo doba našega preporoda jedna je velika pjesma, koja je odjeknula po svim krajevima, gdje su stanovali — Slaveni.

Mi smo danas bogati baštinici truda i rada tih slavних muževa, kojima zahvalno kličemo:

Slava njima! Slava! . . .

Književna izdanja „Braće hrvastkoga Zmaja“.

- Barle Janko.** Slika sv. Kummerni-se u kapeli u Velikoj Mlaki. Preštampano iz „Prosvjete“. (Svezka IV.) — 30 filira.
- Bojničić Ivan pl. Kninski.** O plemstvu. S osobitim obzirom na hrv. plemstvo. Predavao družbi „Braće hrv. zmaja“ dne 6. maja 1908. (Svezka XI.) — 3¹ filira.
- Deželić Velimir dr.** Dva brata Ivan i Ljudevit Tomšić. Književno-povjestni prikaz. Na spomen dan 20. svibnja 1907., kad se podiže spomen-ploča Ljudevitu Tomšiću, na rodnoj mu kući u Kranjskoj Vinici. Predavao družbi „Braće hrv. zmaja“ dne 5. travnja 1907. u Zagrebu (Svezka I.) — 30 filira
- Deželić Velimir dr.** O evoluciji modernih slobodnih knjižnica. Predavao 7. prosinca 1907. O otvorenju „Knjižnice slob. i kralj. glav. grada Zagreba“ u Kamenitim vratima. (Sv. IX.) — 30 fil.
- Deželić Velimir dr. i Laszowski Emilij.** Kostri Petra Zrinskoga i Frana K. Frankopana. Izvještaj o ekshumaciji dana 20. srpnja 1907. Preštampano iz „Prosvjete“. (Sv. VII.) — 50 fil.
- Kučera Oton dr.** Četiri nebeske zemlje. Predavao družbi „Braće hrvatskoga zmaja“ dne 29. januara 1908. (Svezka XIII.) 30 filira.
- Kukuljević Božidar pl. Sakcinski.** Mladost Ivana pl. Kukuljevića Sakcinskoga. Pretiskano iz „Prosvjete“. (Citano u XXXIX. zboru družbe „Braće hrv. zmaja“ dne 18. svibnja 1907.) (Svezka III.) — 30 filira.
- Laszowski Emilij.** Zmajska družba kralja Sigismunda. Napisao i predavao družbi „Braće hrv. zmaja“ u Zagrebu dne 23. siečnja 1907. (Svezka II.) — 30 filira.
- Laszowski Emilij.** Matija Vlacić Franković (Mathias Flacius Illyricus), g'asoviti Hrvat-Istranin XVI. vijeka. Predavao družbi „Braće hrvatskoga zmaja“ dne 21. maja 1907. (Svezka XII.) 30 filira.
- Širola Stjepan.** Družba Braće hrvatskog zmaja. Godišnji prikaz. Citano u glavnoj skupštini dne 29. travnja 1908. (Svezka X.) — 30 filira.
- Širola Stjepan:** Dvije hrvatske kulturne slave. Dr. Ljudevit Gaj i Petar Preradović. (Svezka XIV.) — 50 filira.
- Širola Stjepan.** Gajev spomenar. Zbirka originalnih i prevedenih zapisaka iz Gajeva spomenara iz god. 1834. s kratkim biografijama Gajevih prijatelja. Preštampano iz „Prosvjete“. (Sv. XVII.) 30 filira.
- Širola Stjepan.** Slovenac i Hrvat. Odjek bratskog slavlja sa slovenske Vinice. Preštampano iz „Prosvjete“. (Svezka VI.) — 30 filira.
- Širola Stjepan.** Stošosova slava. O stogodišnjici njegova rođenja i otkrića spomen-ploče na rodnom mu domu u Dubravici. Preštampano iz „Prosvjete“. (Svezka VIII.) — 30 filira.
- Širola Stjepan.** Zmaj kućni (Draco domesticus). Šaljivo predavanje Zmaja Jadranskoga. Citano u družbi „Braće hrvatskoga Zmaja“ 13. veljače 1907. (Svezka V.) — 30 filira.

Sva ova izdanja dobivaju se u knjižari **K. Tomšić u Zagrebu, Ilica br. 118,** i u svim hrvatskim knjižarama.